

ርእሱ-ዓንቀጽ

ብጸለመን ዘይግቡእ ውሳኔን ዝድፈን ሓቂ የለን

ብዚ ቅንያትዚ፡ ካብ ዝተፈላለዩ አካላት መንግስቲ አመሪካ፡ ካብቲ ፈጻሚ ይኹን ሓጋጊ ጨንፈር - ንእዋናዊ ኩነታት ቀርኒ አፍሪቃ አመልኪቶም ዝወጹ መግለጺታት ብኹሉ መዐቀኒታት ዝንቡዓትን አብ ሰላምን ርግኣትን ከባቢና አሉታዊ ሳዕቤናት ከኸትሉ ዝኸእሉን እዮም። ብፍላይ፡ ክፍሊ ጉዳያት ወጻኢ ሕቡራት መንግስታት አመሪካ፡ አብ ድሮ መበል 30 ዓመት ጽምብል ናጽነት፡ አብ ልዕሊ ኤርትራ ዝወሰዱ፡ ምስ ሚዛንን ክብረትን ናይታ ሃገር ዘይከይድ ስጉምቲ፡ ሓደ ካብ አገረምቲ ውሳኔታት እዩ። ክፍሊ ጉዳያት ወጻኢ፡ ክንዮዚ ካልእ ስጉምቲታት ክሰዕብ ከምዝኸእል እውን አፍኢሙ አሎ።

አብዚ ዝሓለፈ ክልተ ዓሱረ ዓመታት፡ ዞባና ብኸመይ ከምዝሓለፈ ንዝፈልጥ፡ እዚ ሕጂ አብ ትግራይ ዘጋጠመ ክስተት፡ ድምር ሳዕቤናት፡ ናይቲ ተኸታተልቲ ምምሕዳራት አመሪካ፡ አብዚ ዞባዚ ክኸተልዎ ዝጸንሑ ዝንቡዕ ስትራቴጂ ምጻኑ፡ ከም ማይ ንግሆ ንጹር እዩ። ምምሕዳራት አመሪካ፡ ብዋጋ ህዝብታት ኤርትራን ኢትዮጵያን ዞባናን፡ ነቲ የገልግለናዮ ዝበልዎ ስርዓት ክናብዩ፡ ወያነ፡ አህጉራዊ ሕጊ ብቕሉዕ ረገጹ፡ አብ ዞባና ቀዋሚ ወጥሪን ዘይምርግጋእን ንኸፈጥር ዘስነቕዎ ድፍረትን ዘውሓሱሉ ባይታን፡ ካብ ማንም ስዉር አይኮነን። ጃንዳ ወያነ፡ ነቲ ባዕሉ መንግስቲ አመሪካ አውሓሲ ኮይኑ ዝፈረመሉ ስምምዕ አልጀርሰን፡ ቡቲ ስምምዕ መሰረት ዝተዋህበ፡ ናይ መወዳእታን ቀያዲን ብይን 13 ሚያዝያ 2002 ነጹጉ፡ ካብ ሕጊ ወጻኢ ንአስታት 20 ዓመታት ልዑላዊ መሬት ኤርትራ ክጎብጥ፡ ብቐጻሊ ወተሃደራዊ ምትኹታኹ፡ ዞባዊ ሰላም ክዘርግ፡ ትብዓት ዝሃቦ ናይ ምምሕዳራት አመሪካ ዘይተቐጠበ ብጸለመን ዘይግቡእ ውሳኔን ዝድፈን ሓቂ የለን ርእሱ-ዓንቀጽ ርእሱ-ዓንቀጽ ፖለቲካዊን ንዋታዊን ደገፍ እዩ።

ከምቲ ፕረዚደንት ኢሳይያስ አብ ናይ ጽምብል ናጽነት መደረኡ ዝገለጸ፡ እዚ “ምስናይ ቀያዲን ናይ መወዳእታን ብይን፡ ልዑላዊ መሬት ኤርትራ ተወሪሩ ከምዝጸንሕ ንምግባር ዝተፈጸመ ዓሎቕ፡ ሓደ መርኣያ ናይቲ አንጻር ናጽነትን ልዑላውነትን ኤርትራ ዝቐጸለ ተጻብኦ እዩ ነይሩ።” አመሪካ፡ ሓይሊ መኸተ ህዝቢ ኤርትራ ረሚሳ፡ ነዚ ዘይጭበጥ ዕላማ ከተወጡት፡ ንዓንቀጽ 51 ቻርተር ሕቡራት ብዝጸረር መገዲ፡ አብ ልዕሊ ኤርትራ ዘይፍትሓዊ እገዳ፡ እንተላይ ክልከላ ዕድገ ኣጽዋር አብ ዝወሰነትሉ፡ ብአንጻሩ፡ ወያነ ካብታ አመሪካ ባዕላ ዝኣገደታ ሰሜን ኮርያ ኣጽዋር ክዕድግ ምፍቃዳ ኩሉ ዝፈልጦ እዩ። አብ 2009 እቲ ዝተዓደገ አዕናዊ ኣጽዋር አብ ባሕሪ ምስተዓገተ፡ ብፍቓድ አመሪካ ናብቲ ጃንዳ ንክበጽሕ ምልቃቕ ዝከከር እዩ።

ኤርትራን ኢትዮጵያን ብ9 ሓምሌ 2018፡ እቲ ብሰንኪ ወያነ አብ መንጎአን ተፈጠሩ ዝነበረ ኩነት ተጻብኦ ከብቅዕ፡ ስምምዕ ሰላምን ምሕዝነትን ብምፍራም ናብ ሓድሽ ምዕራፍ ድሕሪ ምስግጋሪን፡ ወያነ፡ ካብ ፍቓድ መንግስቲ ኢትዮጵያ ወጻኢ፡ ንቐንዲ ሕመረት ናይቲ ስምምዕ ማለት ዓንቀጽ 4 ብምጥሓስ፡ ሰራዊት ኢትዮጵያ ካብ ባድመን ካልእ ልዑላዊ ግዝኣት ኤርትራን ከይወጽእ ምዕንቃጽ እውን፡ ብኹሉ ዝፍለጥ ሓቂ እዩ። እቲ ጃንዳ ካብ ሰልጣን ይተኣለ እምበር፡ አብ ትግራይ ሰፊሩ፡ ልዕሊ 250,000 ሚሊሻን ፍሉይ ሓይልን ከሰልጥንን ከዕጥቑን ከሎ፡ እዞም ሕጂ ብምስሉይነት አብ ሳዕቤናት ናይቲ ወያነ ዝሃንድሶ ኩናት ዝዛረቡ ዘለዉ ወገናት፡ ዓገብ ክብሉ ወይ ገታኢ ስጉምቲታት ክወስዱ ኣይተራእዩን።

ብ3 ሕዳር 2020 ድማ፡ ወያነ ኣብቲ ክልል ንዝሰፈረ ዓቢ ክፋል ሰራዊት ኢትዮጵያ፡ ሰሜን እዝ ብምጥቃዕ፡ ነብሰ-ቅትለታዊ ስጉምቲ ወሲዱ። እቲ ዕንደራ፡ 80% ኣጽዋር ናይታ ሃገር ንዝዓጠቐ፡ ሰራዊት ደምሲስካ ኣጽዋሩ መንዚዕካ፡ ንመንግስቲ ኢትዮጵያ ምዕላው ኮይኑ፡ ጎበጣ ልኡላዊ መሬት ኤርትራ ምውሓስ እውን ኣካል ናይዚ ዕቡድ ውጥን እዩ ነይሩ። ነዚ ቀቢጻዊ

ስጉምቲ'ዚ ምስ ወሰደ፡ ብዓሻ ድፍረት፡ ናብ ኤርትራ ሚሳይላት ምውርዋሩ እውን ብኹሉ ፍሉጥን ስኑድን እዩ። እዚ ሓቅታት'ዚ ከም ጸሓይ ቀትሪ ድሙቕ እናኾነ፡ ሕቡራት መንግስታት አመሪካ፡ እቲ ጭፍራ ዝፈጸሞ ገበናት ንምክዋል ናይ ዜናን ጸለመን ዒግታ ንምፍጣር ብዙሕ ሃቂናን ብቐጸሊ ንኤርትራ ኣብ ምድዋን ተጸሚዳን ኣላ። ከም መቐጸልታ ናይዚ ዘመተ'ዚ፡ ከም ዓባይን ሓያልን ሃገር ንዘለዋ ሚዛን ግምት ከይሃበት፡ ዓይና ዓሚታ ንኤርትራ ክትከሰስን ክትቀጽዕን ምሕላና ከኣ፡ ዘገርም ጥራይ ዘይኮነ፡ ዘይግቡእን ዘይርትዓዊን እዩ። እቲ ዕላማ ርዱእ እዩ። ጭንቀት አመሪካ፡ ሓልዮት ህዝቢ ከምዘይኮነ፡ እቲ ንድርብ መለክዒታታ ዘጉልሐ ኣብ ካልእ ፍጻመታት ዝወሰደቶ መርገጺ ዝምስክሮ እዩ። እቲ ዕላማ እምበኣር፡ ነቲ ብዓሻ ድፍረቱ፡ ባዕሉ መጋርያ ወሊዑ ዝተጠብሰን ዝተቐበጸን ኣገልጋሊ፡ ኣስከፊኑ ካብ መካነ መቐብር ኣራሪኻ፡ ትንፋስ ዝሰኹዓሉ ኩነት ንምፍጣር እዩ። እዚ ዕላማዚ፡ ብዓይኒ ሕግን ርትዕን፡ ተቐባልነት ዘይብሉ ኣብ ርእሲ ምጻኑ፡ ንህዝብታት ቀርኒ ኣፍሪቃ ኣብ ሓሸውዩ ህውከት ንክሸመሙ ዝደፋፍእ፡ ንመትከላት ልምዓትን ሰብአዊ መሰላትን ዝጸረር መርገጺ እዩ።

ሓዳስ ኤርትራ

ቀዳም 5 ሰኔ 2021